

dr hab. Ewa Szafrąńska, prof. UŁ
Instytut Geografii Miast, Turyzmu i Geoinformacji
Wydział Nauk Geograficznych
Uniwersytet Łódzki

Łódź, 16. 01.2024r.

R e c e n z j a

osiągnięć naukowych doktor Mai Grabkowskiej

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna
i gospodarka przestrzenna prowadzonym przez Radę Dyscypliny Geografia
Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego

Podstawę prawną sporządzenia niniejszej recenzji stanowi pismo dra hab. Tomasza Michalskiego, prof. UG z informacją, że na posiedzeniu Rady Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego w dniu 16.10.2023 r., powołano mnie w skład komisji habilitacyjnej dr Mai Grabkowskiej w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Ocena recenzenta jest zgodna z wymaganiami określonymi w art. 219 ust. 1 pkt 2, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [Dz. U. poz. 1668]. Dokumentację odebrałam w dniu 17.11.2023 r. Obejmuje ona wniosek dr Mai Grabkowskiej z dnia 12.05.2023 r. o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, pismo Rady Doskonałości Naukowej do Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 29.09. 2023 r. oraz Uchwałę nr 8 Rady Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 16 października 2023 r. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Habilitantka nie ubiegała się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Sylwetka Habilitantki

Pani doktor Maja Grabkowska w 2004 roku uzyskała dyplom magistra ekonomii na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego, a rok później, w 2005 roku, dyplom magistra geografii na Wydziale Biologii, Oceanografii i Geografii tej samej uczelni; w obu przypadkach kończą 5-letnie jednolite studia magisterskie.

Relatywnie szybko, bo już w 2010 roku, uzyskała stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie rozprawy doktorskiej (co warto podkreślić napisanej w języku angielskim) pt. *Socio-demographic changes in inner-city Gdansk in the context of bottom-up revitalisation*. Praca została napisana pod kierunkiem prof. Iwony Sagan na Wydziale Biologii, Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego.

Od początku swojej aktywności zawodowej pani dr Maja Grabkowska jest związana z Zakładem Geografii Społeczno-Ekonomicznej w Uniwersytecie Gdańskim. Początkowo pracowała jako dydaktyk w ramach umowy o dzieło; w 2009 roku została zatrudniona na stanowisku asystenta, a w 2011 roku na stanowisku adiunkta, które zajmuje do dziś.

Duża aktywność naukowa Habilitantki, zarówno przed nadaniem stopnia doktora, jak i bezpośrednio po i Jej widoczna już wówczas dojrzałość badawcza sprawiły, że jeszcze jako młoda adeptka nauki, była już dobrze rozpoznawalna w środowisku badaczy miast w Polsce i za granicą.

Dalsza aktywność naukowa pani doktor M. Grabkowskiej, zarówno badawcza, jak i publikacyjna, w największej mierze realizowana była poprzez udział w zespołach projektowych oraz realizację coraz bardziej samodzielnych projektów badawczych, wśród nich także międzynarodowych. Ich rezultatem były publikacje, zarówno samodzielne, jak i współautorskie oraz wystąpienia konferencyjne w Polsce i za granicą. Jeden z ostatnich projektów badawczych realizowany samodzielnie przez panią doktor w latach 2015-2022 pt. „Współdzielenie przestrzeni miejskiej. Koncepcje dobra wspólnego w polskich miastach po socjalizmie” zaowocował wydaniem monografii pt. *„Post-socialist Cities and the Urban Common Good: Transformations in Central and Eastern Europe”*. Praca ta jest dziełem przedstawionym do oceny i wskazanym przez Habilitantkę jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Wniosek wraz z wszystkimi załącznikami, w tym najobszerniejszym Autoreferatem, przygotowany został przez Habilitantkę rzetelnie i bardzo starannie.

Ocena osiągnięcia naukowego

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe to autorska monografia na temat przemian koncepcji dobra wspólnego w mieście postsocjalistycznym pt. *„Post-socialist Cities and the Urban Common Good: Transformations in Central and Eastern Europe”*. Monografia ta jest efektem realizowanego przez Habilitantkę w latach 2015-2022 grantu NCN w ramach konkursu SONATA 8. Naukowo stanowi ona syntezę zagadnień i wątków badawczych podejmowanych już wcześniej przez Autorkę, opublikowanych w trzech artykułach (dwóch samodzielnych i jednym współautorskim), do których należą: Grabkowska M. (2017) *Przestrzeń miasta postsocjalistycznego jako dobro wspólne. Przegląd koncepcji teoretycznych*. Prace Geograficzne, 149; Grabkowska M. (2018) *Urban space as a commons in print media discourse in Poland after 1989*. Cities, 71; Grabkowska M., Szmytkowska M. (2021) *Gating as exclusionary commoning in a postsocialist city – evidence from Gdansk, Poland*. Region, 8(1).

Monografia wydana w języku angielskim przez wydawnictwo Routledge liczy 191 stron tekstu. Składa się z wprowadzenia oraz dwóch części: teoretycznej i empirycznej, podzielonych na pięć rozdziałów oraz z indeksu rzeczowego i osobowego. Każdy z rozdziałów zawiera szeroką bibliografię. W pierwszej części, literaturowej, Autorka dokonała konceptualizacji i operacjonalizacji badanych zagadnień oraz przedstawiła sposób w jaki omawiane koncepcje materializują się w miastach Europy Zachodniej i

Środkowo-Wschodniej. Część druga stanowi analizę zjawiska *urban commoning* (uwspólniania) w Polsce jako wybranym do analizy kraju postsocjalistycznym. Analiza ta przeprowadzona została w dwóch skalach przestrzennych i przy użyciu dwóch grup metod: w skali kraju (rozdział 3) oraz w skali trzech miast wybranych do analizy: Gdańska, Krakowa i Łodzi (rozdział 4). Całość wieńczy sekcja pt. *(Re)making the urban commongood in post-socialist cities* stanowiąca krótką refleksję nad całością zagadnień poruszanych w pracy. Strukturę pracy uważam za przemyślaną i w pełni odpowiadającą kolejnym etapom postępowania badawczego, choć redakcyjnie nieco utrudniającą percepcję treści (barak numerowanych podrozdziałów). Myślę też, że uwagi końcowe, które rekapituluje całość podjętych rozważań, mogłyby być odrębną sekcją, a nie elementem II części pracy.

We wprowadzeniu Habilitantka klarownie przedstawia analizowany problem badawczy oraz argumenty uzasadniające wagę podejmowanej tematyki, szczególnie w odniesieniu do miast postsocjalistycznych. W miastach tych, ze względu na historyczne uwarunkowania i doświadczenia poprzedniego ustroju, rozumienie wspólnotowości różni się znacząco od miast Europy Zachodniej, wolnych od wpływu ideologii socjalistycznej w II poł. XX wieku. Równocześnie nieczęsto problem ten podejmowany jest w dyskursie naukowym, co Autorka bardzo słusznie identyfikuje to jako lukę poznawczą, którą zamierza wypełnić. Jednocześnie słusznie dostrzega też potrzebę konceptualizacji tego pojęcia w odniesieniu do miast Europy Środkowo-Wschodniej. W nich to bowiem idea dobra wspólnego w okresie II połowy XX w. była nierozdzielalnym elementem obowiązującej ideologii, a w oficjalnej narracji niemal jedną z najwyższych wartości, nawet jeśli niespełnioną, to pod koniec tego okresu wręcz skompromitowaną. W nich także w następstwie transformacji ustrojowej była wartością odrzuconą na rzecz ideologii neoliberalnej, przyjętej początkowo dość bezkrytycznie, a następnie zakwestionowanej na fali tworzenia się ruchów miejskich i zmiany sposobu myślenia o mieście w drugiej dekadzie XXI wieku.

W monografii przyjęto kilka celów badawczych o charakterze poznawczym, metodologicznym i aplikacyjnym, które udało się w toku pracy zrealizować. W pierwszej części pracy na uwagę zasługuje szeroki przegląd teoretycznych podejść do idei dobra wspólnego oraz miejskiej wspólnoty a także opracowany przez Habilitantkę, autorski model miejskiego dobra wspólnego, który posłużył jako punkt odniesienia do rozważań przeprowadzonych w kolejnych rozdziałach.

Przedstawiona w tym modelu dynamika dwóch przeciwstawnych tendencji obserwowanych w miastach, tj. wzmożonej konkurencji o przestrzeń miejską („siła odśrodkowa”) oraz nasilających się działań na rzecz wspólnego dobra („siła dośrodkowa”), pozwoliła na wyodrębnienie zmieniających się paradygmatów miejskich w podejściu do dobra wspólnego na poszczególnych etapach rozwoju miasta. Uwzględnienie specyfiki miasta postsocjalistycznego pozwoliło Autorce określić trzy takie paradygmaty: paradygmat miasta jako infrastruktury komunalnej (w okresie wpływu ideologii socjalistycznej), miasta jako towaru (w okresie neoliberalnego zwrotu po 1989 roku) oraz miasta jako dobra wspólnego (współcześnie).

Model ten jest oryginalny i niewątpliwie stanowi wkład teoretyczny do literatury z dziedziny *urban studies*. Za dyskusyjne jednak uważam określenie miasta z okresu

realnego socjalizmu jako bytu, w którym w podejściu do dobra wspólnego dominował paradygmat „miasta jako infrastruktury komunalnej”. Wprawdzie, jak podaje Habilitantka, zastosowała w pracy szerokie (szersze niż zazwyczaj) ujęcie infrastruktury komunalnej, łącznie ze sferą mieszkalnictwa i usług (str. 50), to jednak wydaje się, że zbyt mało uwagi poświęcono tu na pokazanie miasta socjalistycznego jako miasta o dominacji funkcji produkcyjnej i podporządkowaniu jej innych funkcji miejskich. Przymusowa industrializacja miast w tym okresie i często towarzyszące jej jedynie procesy urbanizacyjne (znane w literaturze pod pojęciem *under-urbanisation*) oraz forsowny rozwój przestrzeni produkcji, niejednokrotnie kosztem przestrzeni konsumpcji (w rozumieniu klasycznej teorii społecznego wytwarzania przestrzeni), są moim zdaniem tym, co w największym stopniu naznaczało miasto z tego okresu. Być może jest to jednak tylko kwestia semantyczna, gdyż w gruncie rzeczy nie dotyka ona istoty poczynionych przez Autorkę dalszych analiz. Uważam bowiem za bardzo wartościową dalszą analizę wszystkich trzech paradygmatów w poszczególnych wyodrębnionych przez Autorkę obszarach tematycznych, takich jak mieszkalnictwo, transport publiczny, infrastruktura zielona, przestrzeń publiczna, procesy rewitalizacyjne i kwestia sprawiedliwości przestrzennej. Analiza ta jest niezwykle interesująca i pokazuje w jaki sposób owo dobro wspólne czy też idea wspólnoty była rozumiana i jak była realizowana w mieście realnego socjalizmu i po nim.

Część II pracy oparta jest na własnych badaniach empirycznych Autorki przeprowadzanych przy użyciu dwóch grup metod jakościowych. Są to: analiza dyskursu, której poddano trzy źródła – dokumenty prawne, media drukowane i literaturę akademicką z okresu po 1989 roku oraz metoda wywiadu, w ramach której przeprowadzono 44 częściowo ustrukturyzowane indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami pięciu grup miejskich interesariuszy: mieszkańców, aktywistów, decydentów, planistów i przedsiębiorców, w Gdańsku, Krakowie i Łodzi.

Wyniki analizy dyskursu publicznego dowiodły istotnej jego zmiany w zakresie pojmowania i realizacji miejskiego dobra wspólnego po 1989 roku – najpierw w kierunku jego dezintegracji (przewaga „siły odśrodkowej”), a następnie, od początku drugiej dekady XXI wieku, w kierunku dążeń integracyjnych (pojawienie się równoważącej „siły dośrodkowej”). Wyniki wywiadów natomiast pokazały, że mimo nieuchronnych konfliktów interesów (indywidualnych z grupowymi oraz występujących między grupami interesariuszy), rozumienie dobra wspólnego jest dość podobne, a cele poszczególnych aktorów bardziej zbliżone, niż przyjęto się uważać.

Efektom ustaleń dokonanych w pracy jest:

- w warstwie teoretycznej: opracowanie modelu miejskiego dobra wspólnego oraz pokazanie transformacji paradygmatu miasta jako dobra wspólnego w miastach Europy Środkowo-Wschodniej,
- w warstwie poznawczej: określenie wpływu doświadczenia socjalizmu i transformacji ustrojowej na postrzeganie dobra wspólnego w odniesieniu do przestrzeni miejskiej w Polsce, rozpoznanie wzorów i sposobów interpretacji miejskiego dobra wspólnego przez różne grupy miejskich interesariuszy w trzech wybranych miastach,

- w warstwie metodologicznej: stworzenie efektywnego warsztatu naukowego obejmującego dwustopniowe badania empiryczne z kompleksowym wykorzystaniem ujęć jakościowych,
- w warstwie aplikacyjnej: wypracowanie ogólnych wniosków służących usprawnianiu procesów decyzyjnych na poziomie lokalnym w kierunku inkluzywnego zarządzania przestrzenią miejską jako dobrem wspólnym.

Reasumując, lektura przedstawionej do oceny monografii pozwala na stwierdzenie, że zrealizowane przez Habilitantkę badania i uzyskane wyniki wnoszą konkretny wkład do rozwoju geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Uwzględniając bowiem fakt, że obecnie na świecie w ramach tej dyscypliny badawczej, czy też szerzej rozumianych *urban studies*, odnotowuje się rozwój studiów nad szeroko pojętym miejskim dobrem wspólnym, dotychczas niewiele z nich dotyczyło miast Europy Środkowo-Wschodniej. Miast, doświadczonych wpływem ideologii, która ukształtowała szczególny typ miasta, wymagający odrębnych studiów. Tym samym przedstawiona do oceny praca uzupełnia brakującą wiedzę na temat dobra wspólnego w miastach z doświadczeniem socjalizmu i zmniejsza lukę badawczą w tym zakresie.

Duży ładunek teoretyczny zawarty w opracowaniu, nowatorstwo konceptualne, zaawansowane metody badawcze, szerokie studia literaturowe i przenoszenie na polski grunt badawczy aktualnej refleksji naukowej podejmowanej na świecie, niewątpliwie stanowią wkład w naukę, zarówno w reprezentowanej przez Habilitantkę dyscyplinie, jak też w nauki społeczne w ogóle. Również interdyscyplinarność podjętej problematyki oraz erudycja Habilitantki i swobodne poruszanie się w literaturze i w zagadnieniach z pokrewnych nauk społecznych jest ogromnym walorem przedstawionej pracy.

Konkludując, w mojej opinii monografia naukowa pod tytułem „*Post-socialist Cities and the Urban Common Good: Transformations in Central and Eastern Europe*” autorstwa dr Mai Grabkowskiej spełnia wymagania ustawowe stawiane osiągnięciu naukowemu, wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Aktywność publikacyjna

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że dr Maja Grabkowska jest autorką lub współautorką 32 publikacji wydanych w latach 2006-2023, wśród których znajdują się:

- dwie samodzielne monografie naukowe, z których jedna, już omówiona, stanowi osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, druga zaś to praca opublikowana w 2012 roku, powstała na bazie pacy doktorskiej. Obie te monografie wydane są w języku angielskim;
- piętnaście rozdziałów w recenzowanych monografiach naukowych, z czego 13 opublikowanych po obronie pracy doktorskiej. Ponad połowa z nich (8) to prace opublikowane w wydawnictwach zagranicznych. Relatywnie wiele, bo aż 11 z tych prac, to prace we współautorstwie. Jak wynika ze składu współautorów, są one

wynikiem aktywnego udziału Habilitantki w projektach badawczych, ponieważ ponad połowa z tych prac (9) została opublikowana w zaledwie dwóch monografiach, będących pokłosiem dwóch projektów.

- piętnaście artykułów naukowych w czasopiśmie, z czego 13 ukazało się po obronie pracy doktorskiej. Większość tych prac (10) to prace we współautorstwie, co, jak już powiedziano, wynika między innymi z dużej aktywności projektowej Habilitantki i uczestnictwa w wieloosobowych zespołach badawczych. Na podkreślenie zasługuje fakt, że większość z tych artykułów ukazała się w prestiżowych czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym i w czasopiśmie o wysokim indeksie wpływu, do których należą *Cities*, *International Journal of the Commons*, *Frontiers in Psychology*, *International Journal of E-Planning Research*, *European Planning Studies*, a także w wydawanych w Polsce czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, indeksowanych w międzynarodowych bazach bibliometrycznych np. *Geographia Polonica*, *Miscellanea Geographica*, *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*.

Sumaryczny Impact Factor publikacji dr Mai Grabkowskiej według Bazy Wiedzy UG (dane na dzień 11.05.2023) wynosi 11,708, co oznacza, że dorobek ten należy ocenić wysoko. Relatywnie wysoka jest również liczba cytowań publikacji Habilitantki: według Web of Science – 104, według Scopus - 116, a według Google Scholar - 280 (wszystkie wartości bez autocytowań). Kolejny współczynnik bibliometryczny - Indeks Hirscha wynosi według Web of Science – 6, według Scopus – 6, a według Google Scholar – 10.

Do najczęściej cytowanych prac Habilitantki należą dwa artykuły naukowe opublikowane we współautorstwie oraz dwie prace samodzielne - monografia powstała na bazie pracy doktorskiej i artykuł w czasopiśmie naukowym (według Google Scholar mają one od ok. 30 do ponad 60 cytowań). Są to, w kolejności od najczęściej cytowanych: Sagan I, Grabkowska M. (2012) *Urban Regeneration in Gdańsk, Poland. Local Regimes and Tensions Between Top-Down Strategies and Endogenous Renewal*. *European Planning Studies*, 20(7); Grabkowska M., Frankowski J. (2016) *Close to the city, close to the university? Are there symptoms of studentification in Gdańsk, Poland?* *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, 32; Grabkowska M. (2012) *Regeneration of the Post-socialist Inner City: Social Change and Bottom-up Transformations in Gdańsk*. *Gdańsk: Pracownia*; Grabkowska M. (2015) *Between gentrification and reurbanisation: The participatory dimension of bottom-up regeneration in Gdańsk, Poland*. *Geografie*, 120(2)

Podsumowując całość dorobku publikacyjnego dr Mai Grabkowskiej stwierdzam, że może nie jest on imponujący liczebnie, jednak biorąc pod uwagę jakość tych prac, zarówno merytoryczną, jak i ujętą we współczynnikach wpływu, a także miejscu ich publikacji i liczbie cytowań, dorobek ten oceniam wysoko.

Na uwagę zasługuje również waga podejmowanych przez Habilitantkę zagadnień oraz to, że tematyczne dotyczą one niezwykle ważnych kwestii w transformujących się postsocjalistycznych miastach, w tym w miastach polskich. Ładunek teoretyczny obecny w publikacjach, ich nowatorstwo, niewątpliwie stanowią wkład w naukę, zarówno w reprezentowanej przez Habilitantkę dyscyplinie (geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna), jak też w nauki społeczne w ogóle.

Należy też dodać, że Habilitantka z sukcesem łączy w swoich publikacjach zagadnienia podejmowane przez geografów miast a także socjologów, ekonomistów,

kulturoznawców, urbanistów, przedstawicieli nauk o polityce, a o ostatnio także psychologii społecznej. Warto też podkreślić, że umiejętnie wykorzystuje w swoich badaniach metody jakościowe, które aby utrzymać status ich naukowości, wymagają dużej dyscypliny metodologicznej. Co więcej z powodzeniem stosuje w nich podejście, które uwzględnia (cytując za klasykiem i prekursorem tych metod w literaturze polskiej, prof. Florianem Znanieckim) „współczynnik humanistyczny”.

Rzetelna ocena dorobku publikacyjnego wymagałaby jeszcze informacji dotyczącej wkładu Habilitantki w prace współautorskie (określonego procentowym udziałem tego wkładu). Niestety zabrakło takiej informacji w złożonych dokumentach, a wydaje się, że zamieszczanie jej powinno być dobrą praktyką. W związku z tym jednak, że niemała część prac Habilitantki to prace samodzielne, niedopatrzanie to nie umniejsza mojej wysokiej oceny publikacji, choć pozostawia pewien niedosyt.

Równocześnie stwierdzam, że lektura nielicznych prac dr Mai Grabkowskiej w języku rodzimym, pozwala stwierdzić, że posługuje się pięknym językiem polskim, pisze bardzo jasno, klarownie, z dużą starannością i dyscypliną słowa a równocześnie z pasją i zaangażowaniem pokazującym jak ważne są tematy, które porusza. W związku z tym pozwałam sobie na stwierdzenie, że jest stratą dla nauki polskiej, że większość prac Habilitantki została opublikowana w języku angielskim. Jest to niestety paradoks dzisiejszej rzeczywistości akademickiej, nie tylko polskiej, że tylko ta forma pozwala funkcjonować w międzynarodowym obiegu naukowym. Dlatego też uważam, że wiele prac po opublikowaniu ich w międzynarodowym piśmiennictwie, mogłoby być przetłumaczone przez Autorkę na język polski. Niewątpliwie wzbogaciłby to polskojęzyczną dyskusję naukową.

Udział w projektach badawczych

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Habilitantka uczestniczyła (lub uczestniczy obecnie) w pięciu projektach badawczych, z których dwa to projekty międzynarodowe, dwa - krajowe, finansowane przez NCN, a jeden to projekt finansowany z środków Uniwersytetu Gdańskiego. Podkreślić należy, że w trzech z nich dr Grabkowska pełniła funkcję kierowniczą: dwoma kierowała samodzielnie (grant NCN oraz UG), a w jednym, realizowanym obecnie projekcie z programu Horyzont 2020, pełni funkcję kierownika jednego z komponentów, przy czym biorąc pod uwagę międzynarodowy zasięg projektu, jest to wymagająca merytorycznie i odpowiedzialna funkcja.

Do projektów tych należą:

- *CONDENSE: „Socio-spatial consequences of demographic change for East Central European cities”* - projekt realizowany przed obroną pracy doktorskiej, w ramach którego Habilitantka zrealizowała stypendium doktoranckie oraz przeprowadziła badania, których efektem była dysertacja doktorska (grant Fundacji Volkswagena koordynowany przez Helmholtz-Zentrum für Umweltforschung - UFZ (Niemcy) w latach 2006-2009),
- *„Wpływ procesów gentryfikacji i wykluczenia społecznego na przemiany społeczno-przestrzenne obszarów śródmiejskich wielkich miast na przykładzie Warszawy, Łodzi*

- i Gdańska po 1990 roku*" - grant NCN w ramach konkursu OPUS 2, koordynowany przez Uniwersytet Łódzki, w którym Habilitantka była wykonawcą w latach 2012-2015),
- „*Współdzielenie przestrzeni miejskiej. Koncepcje dobra wspólnego w polskich miastach po socjalizmie*” w pełni samodzielny projekt, którego efektem jest książka przedstawiona do oceny jako główne osiągnięcie naukowe oraz kontakty międzynarodowe, które zaowocowały kolejnymi publikacjami w prestiżowych periodykach naukowych (grant NCN w ramach konkursu SONATA 8, kierowany i realizowany przez Habilitantkę w latach 2015-2022),
 - *EUARENAS: „Cities as Arenas of Political Innovation in the Strengthening of Deliberative and Participatory Democracy”* (grant realizowany w ramach programu ramowego UE Horyzont 2020, koordynowany przez University of Eastern Finland, realizowany od 2021 roku),
 - „*Publicization of public spaces in refugee-receiving cities after 24th February 2022: lessons for social integration and governance*” (grant w ramach Programu WNS Grants na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, kierowany przez Habilitantkę od 2023 roku).

Biorąc pod uwagę rangę tych projektów, instytucje zaangażowane w ich realizację oraz ich międzynarodowy zasięg, a także powstałe w ich wyniku publikacje, uznać można, że aktywność projektowa dr Mai Grabkowskiej jest ponadprzeciętna. Tym bardziej jeśli uwzględnimy się relatywnie niski (i stale zmniejszający się) wskaźnik sukcesu w pozyskiwaniu grantów zewnętrznych i konieczność zmierzenia się z dużą konkurencją. Świadczy to także o umiejętności pracy zespołowej, która współcześnie jest tak ważna w działalności naukowej.

Udział w konferencjach naukowych

W całym okresie pracy zawodowej dr Maja Grabkowska wykazywała się dużą aktywnością konferencyjną, co potwierdza udział z wystąpieniami w 30 konferencjach naukowych (w 10 po uzyskaniu stopnia doktora), które odbyły się w latach 2006-2023. Jest to okres dość długi, ale biorąc pod uwagę przerwę w pracy spowodowaną kłopotami ze zdrowiem oraz urodzeniem i wychowaniem dziecka, jest to liczba imponująca, ponieważ w niektórych okresach było to nawet 4-6 konferencji rocznie. Podkreślić należy, że 18 z nich (a 6 po doktoracie), to konferencje międzynarodowe organizowane przez instytucje naukowe w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Holandii, Belgii, Węgrzech i Gruzji. We wszystkich tych konferencjach uczestniczyła z wystąpieniami, w większości w języku angielskim.

Inne osiągnięcia naukowe

Poza działalnością wymienioną powyżej dr Maja Grabkowska w swojej dokumentacji, wykazała, że:

- jest autorką sześciu recenzji do czasopism naukowych, w tym do czasopism renomowanych takich jak *Cities, Environment and Planning A, Bulletin of Geography. Socio-Economic Series, Czech Sociological Review*,
- odbyła trzy wizyty studyjne w następujących zagranicznych instytucjach naukowych:
 - Georg-Simmel-Zentrum für Metropolenforschung, HumboldtUniversität - wizyta konsultacyjna (spotkania z członkami grupy badawczej Research for the Urban Commons) - Berlin, 28.11-13.12.2019,
 - Helmholtz-Zentrum für Umweltforschung (UFZ) - wizyta studyjna i warsztaty metodologiczne (szkolenie z metod analizy jakościowej) - Lipsk, 10-13.08.2008,
 - University of Oxford - wizyta studyjna i badania - Oksford, 15 -21.05.2007,
- jest członkinią w następujących międzynarodowych organizacjach i towarzystwach naukowych:
 - RC21 (Research Committee 21 on Sociology of Urban and Regional Development of the International Sociological Association) 2013-2017 oraz od 2021 roku,
 - CAT (Cities After Transition) Network od 2014 roku,
 - IASC (International Association for the Study of the Commons) w latach 2016-2017,
- uczestniczyła w programie Erasmus+ (Staff Mobility for Teaching) w Instituto de Geografia e Ordenamento do Território, Universidade de Lisboa (11-15.05.2015),
- uczestniczyła w zespole oceniającym w konkursie na najlepszą pracę magisterską o tematyce metropolitalnej na zaproszenie Instytutu Metropolitalnego w Gdańsku,
- w latach 2012-2017 była autorką (współautorką) ekspertyz i innych opracowań wykonanych na zamówienie instytucji publicznych, takich jak Instytut Metropolitalny, Urząd Miasta Gdańska, Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia w Gdańsku, kancelaria Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego oraz Wydawnictwo Krytyki Politycznej,
- od 2015 roku stale współpracuje z sektorem organizacji pozarządowych i innych instytucji obywatelskich oraz z samorządami lokalnymi, w tym radami dzielnic, wspierając działania na rzecz partycypacyjnych i deliberatywnych form współzarządzania przestrzenią miejską.

Pozostała działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska

Począwszy od 2006 roku Habilitantka zajmuje się działalnością dydaktyczną na kierunku studiów Geografia, a od 2010 roku również na kierunku Gospodarka Przestrzenna. Wśród realizowanych przedmiotów wymieniła następujące: Demografia, Geografia ekonomiczna, Metody badań społecznych, Planowanie rozwoju miast, Polityka regionalna, Procesy rewitalizacyjne, Społeczno-kulturowe uwarunkowania gospodarki przestrzennej, Teorie i koncepcje w geografii społeczno-ekonomicznej. Prowadziła również ćwiczenia terenowe z Geografii społecznej i Geografii osadnictwa.

W swoim dorobku dydaktycznym Habilitantka ma również:

- prowadzenie zajęć na innych wydziałach UG, do których została zaproszona,
- prowadzenie zajęć w języku angielskim,
- prowadzenie i współprowadzenie pracowni magisterskich oraz asystę w seminariach magisterskich, gdzie była opiekunką kilkudziesięciu prac, często wysoko ocenianych, z których niektóre zdobywały nagrody zewnętrzne,

- prowadzenie własnego seminarium licencjackiego zakończone obroną 10 prac licencjackich, a obecnie własnego seminarium magisterskiego,
- dwa wyjazdy dydaktyczne w ramach programów LPP-Erasmus Programme i Erasmus+ (w latach 2010 i 2015),
- pomysł i koordynacja strony internetowej prezentującej prace studenckie powstające w ramach zajęć z przedmiotów Geografia społeczna oraz Społeczno-kulturowe uwarunkowania gospodarki przestrzennej, które realizowane przez ZGSE UG w formule warsztatów projektowych pod nazwą Projekt Miejski.

W ramach działalności organizacyjnej dr Maja Grabkowska:

- w latach 2014-2017 oraz 2019-20 pełniła rolę sekretarza naukowego w cyklicznym seminarium RECOURSE organizowanym przez Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej Uniwersytetu Gdańskiego,
- aktywnie angażowała się w organizację konferencji naukowych, a także warsztatów roboczych w ramach realizowanych przez Zespół ZGSE UG projektów naukowych,
- w roku 2015 współtworzyła i współredagowała stronę internetową ówczesnej Katedry Geografii Ekonomicznej.

Jak podała w dokumentacji, okazjonalnie uczestniczy też w działalności popularyzującej naukę.

Podsumowując, dorobek dydaktyczny i organizacyjny dr Mai Grabkowskiej oceniam pozytywnie. Niewielki dorobek popularyzatorski wykazany w dokumentacji jest prawdopodobnie niepełny, ponieważ lektura tej dokumentacji pozwoliła stwierdzić, że w istocie angażuje się Ona w wiele działań popularyzatorskich, niejako przy okazji swojej szerokiej działalności społecznej poza macierzystą uczelnią.

Mieszkanka Gdańska, sama określająca się trójmieszczanką, aktywnie działa na rzecz rozwoju lokalnej społeczności co sprawia, że jest nie tylko teoretykiem, ale też praktykiem idei wspólnotowości miejskiej.

Konkluzje

Poza przedstawioną do oceny monografią, która stanowi główne osiągnięcie naukowe, Habilitantka w całym okresie swojej pracy zawodowej wykazywała dużą aktywność badawczo-naukową, realizowaną głównie poprzez udział w projektach badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych wyłonionych w krajowych i międzynarodowych procedurach konkursowych. Ich rezultatem są szerokie kontakty międzynarodowe oraz liczne publikacje, zarówno samodzielne jak i współautorskie, głównie anglojęzyczne, w prestiżowych czasopismach naukowych o wysokim indeksie wpływu oraz wiele wystąpień konferencyjnych w Polsce i za granicą.

Lektura prac przedstawionych do oceny pozwala stwierdzić, że dorobek naukowy dr Mai Grabkowskiej charakteryzuje wszechstronność, stałe poszerzanie pól badawczych o nowe wątki, umiejętne czerpanie z dorobku innych nauk społecznych, doskonały język publikacji, operowanie zaawansowanym aparatem pojęciowym, łatwość w przedstawianiu skomplikowanych zagadnień naukowych, umiejętność syntezy,

nowatorstwo w formułowaniu problemów naukowych i podejmowaniu złożonych badawczo wątków, a także umiejętne wykorzystywanie metod jakościowych.

Konkludując stwierdzam, że

1. Osiągnięcie naukowe pod tytułem „*Post-socialist Cities and the Urban Common Good: Transformations in Central and Eastern Europe*” autorstwa doktor Mai Grabkowskiej odpowiada wymaganiom ustawowym stawianym osiągnięciu naukowemu, wynikającym z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.
2. Doktor Maja Grabkowska wykazuje się istotną aktywnością naukową w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
3. Dorobek naukowy Habilitantki uzasadnia nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

W związku z powyższym wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania Pani dr Mai Grabkowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Ewa Szafrńska

